

METRALLA

PERIÓDIC CATALANISTA RADICAL

SURT EL DIVENDRES

Administració: Tallers, 18.

La qüestió del Marroc

Ara es la qüestió del dia; no's parla de res més y la premsa's mostra dividida; uns diaris defensen la intervenció y altres combaten á tot estrop tot lo que de prop ó de lluny tingui l'aspecte d'una aventura guerrera.

METRALLA també te la seva opinió y ab la franquesa de sempre hi dirá quatre paraules sobre aquesta qüestió.

Declarem clarament sense fer embuts que som completament enemics de tota aventura y'n som perquè aixís ens ho dicten les nostres conviccions nacionalistes, y també perquè no creiem en la civilització que tant s'invoca y en nom de lo qual la *civilisada* Europa se disposa á ficarse ahont no li demaneu, sense'l mes petit respecte que hauria d'inspirarli la casa d'un altre.

Civilització! Pobres moros! Si avui estan malament, malament estarán quan la culta, la *civilisada* Europa, els haurá portat ben arregladeta y ben emperifollada perquè fassi forsa goig, la tant rebregada civilització.

Civilització, diuen! Y quina civilització, senyors! Pobres moros! Viviu avui ab les penalitats propies de tot país semi-barbre y si aquesta vida vos semblés el comble de lo dolent, penseu que encara es pitjor la vida *civilisada* de l'Europa.

Gireuhi la mirada cap an aquesta Europa que vol civilisarvos y contempleu l'espectacle de la civilització y compareu-lo ab el que á casa nostra observeu á diari.

Si á casa vostra hi veieu prohoms que tot ho poden, y que com á despotes obren, també n veureu á Europa de sers semblants. Diferència?; l'anar vestits diferentment y dir que professen diferenta religió que la nostra.

Vos repugna l'esclavatge? Doncs penseu que si á casa vostra hi han esclaus que son objecte de compra y venda com si fossin besties, també á Europa, la culta, la *civilisada*, hi han esclaus, els moderns esclaus, els esclaus de la *civilització*, que son aquestes llegendes d'obers que si no tenen un amo que'ls hagi adquirit á cambi d'un grapat de metall, tenen en cambi la trista pena de veures en apariencia tractats com á persones, pero en el fons considerats com á besties explotables, de les quals se procura treuren forsa *suc* pera llensarlos al mitj del carrer, com una cosa inservible'l dia que per l'edat ó una malaltia no poden guanyar pera altres riqueses y més riqueses.

Héusela aquí la civilització, bons moros. Moltes maquines, molt parlar d'avens y de progrés; pero aquestes máquines que á tot país verament civilisat servirien pera descansar á l'home, aquí, á l'Europa, la culta, la *civilisada*, serveixen pera fer mes cruenta la lluita per la vida, donant als uns ventatge sobre'ls altres.

Civilització! Mireula la civilització en nom de la qual l'Europa vol entrar á casa vostra, y veureu que diuen civilització d'una organizació social ahont hi han sers que's moren de gana y de fret; donen el nom de civilització á tot un estat de coses que fa que sigui necessaria l'existencia de lleis que obligui als amos (també aquí hi han amos) á

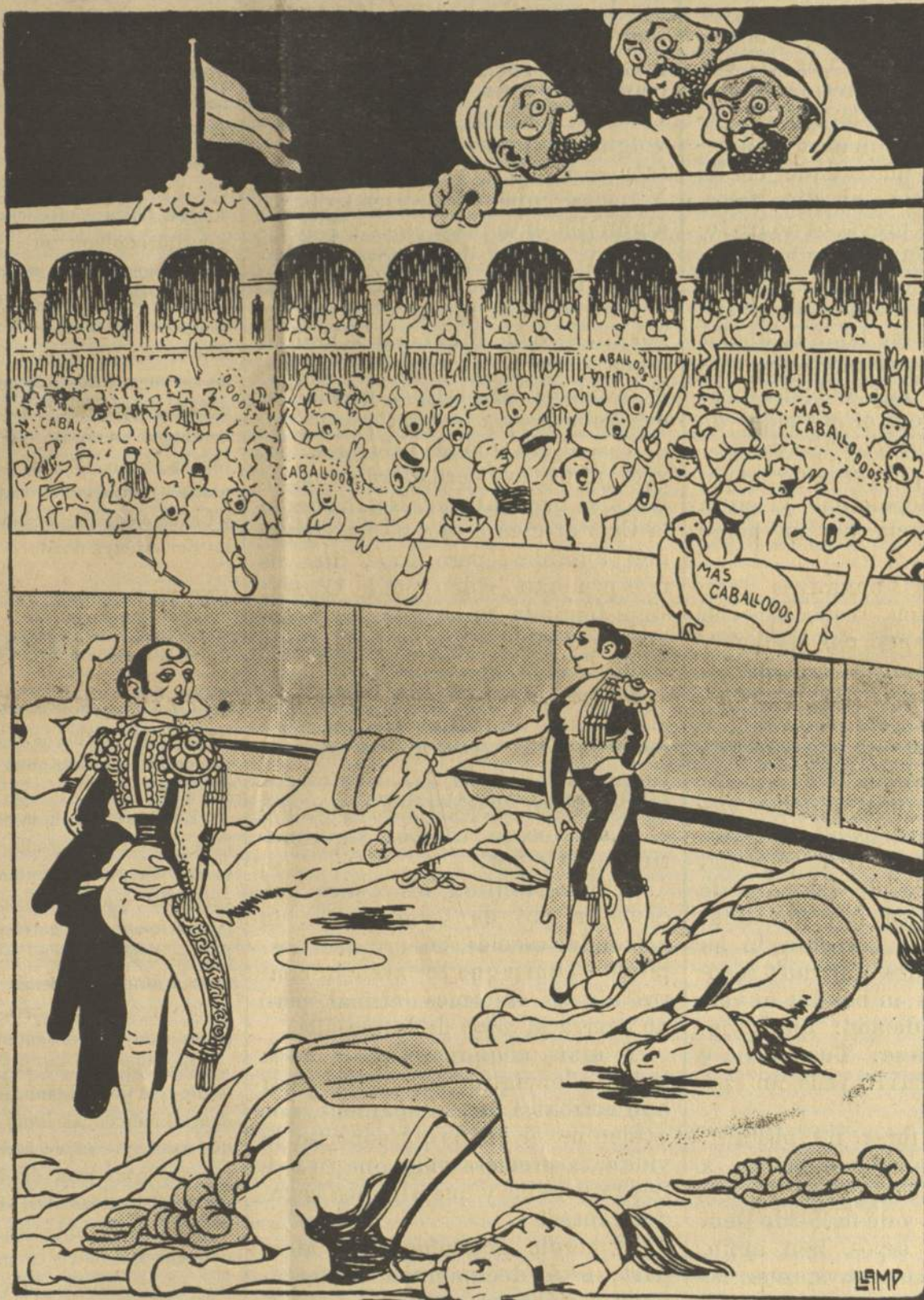
tenir degudament arreglades les fabriques pera que les engravacions no triturin als obrers, perquè si no hi haguessin lleis d'aquesta mena les desgracies se comptarien per milers. Es la civilització de la boxa y plasses de toros; es la civilització de fusells que disparen bales que traspassen sis homes posats un darrera l'altre; es la civilització ab canons que porten la destrucció á kilòmetres y mes kilòmetres lluny; es la civilització del imperi del fort sobre'l débil; es la civilització ab pobles esclaus d'uns altres pobles; es la civilització que's preocupa de tenir máquines, forsa máquines, carrils que corrin forsa, automòvils que volin, pero ahont no hi ha la preocupació de fer que al costat

del perfeccionament en les arts, les ciències y les industries, hi hagi també l' perfeccionament de l'esperit humá, dels sentiments, pera que aixís l'avens material no sigui un instrument d'explotació, en una paraula, l'imperi de la mentida sobre la veritat, de l'hipocresia sobre la franquesa, de la forsa sobre el dret....

Europa farà al Marroc lo que li donará la gana. Ja ho sabem. Es prou forta y tant poc *civilisada* com cal esser per ferse amo de lo d'altri.

Abans ho hauria fet pera combatre á la *'infel media luna*, com deien abans els castellans; are ho farà en nom de la civilització.

Quin fàstic!

Y aquets son els que 'ns han de civilisar?

Discurs als rics

Tu ets cristià: te dono avui el més suau y'l més fort dels teus noms... Esser cristià, per tu, és més que un nom: és un títol de dignitat y de grandesa.

Y ets un cristià, en possessió dels medis a cambi dels quals el món dona l'independència. Ets un home ric.

Pots considerarte tu mateix com un centre de gravitació entorn del qual giren diàriament molts interessos, moltes vides. Ets un cristià, independent y actiu, malgrat la passivitat teva y l'activitat dels altres.

Tu ets, doncs, un verdader home.

Pots emprendre un negoci, encare que sigui un «frenètic negoci», sense perjudici d'esdevenir Mecenas a hores determinades, y d'ostentar un «cor», un verdader cor de consol y de caritat, en dies fixos.

Dels resultats previstos de les teves accions generoses, pots treure, si't plau, la conseqüència, gens estranya a la teva manera de sentir, de que ets un home bó. Y, apoiat dolsament en aqueixa conseqüència, pots fundar la convicció inestimable de que ets el posseïdor de una cristiana consciència tranquil·la.

Tu ets, doncs, el verdader home. Perquè ets independent y, en la teva independència, ets un home feliç.

Del rest, tu no t'enganyes quan fas aquests judicis respecte de la teva pròpia persona, car els demés adopten al teu davant, aquella actitud de consideració que escau als homes dignes. Tu ets respectat. Y ets reputat. Tens una reputació de home ric, d'home bó.

Y, apesar de totes aqueixes coses favorables, tu tens un cercle acusador. Enllà de la teva personal consciència, enllà de la part de consciència pública que decididament t'estima y't respecta, hi ha un cercle d'homes que no't reconeixen activitat ni bondat ni veritable independència: que't neguen fins la riquesa. Tu, joh ric y independent cristià!, tens un cercle acusador.

Tu ets una forsa, no obstant. Resisteixes admirablement bé a tota «sugestió exterior». Tu ets l'home del deure y de la llei de Deu. Bon pare, bon espós, bon amic, tendre cristià, tu menyspreues les veus acusadores...

Pero tu també ets un home instruit. Fins sòlidament instruit. Y, la veritat, aquesta intel·ligència instruída que tu ets, t'ha fet trobar certs apòlegs y certes màximes en llibres antics, —llibres de devoció, aixó sí. Hi ha, en primer lloc, una hostilitat no amagada, en el Evangeli contra'l ric: —el ric, el

més fort y imponent dels teus noms. L'Evangeli te alusions molt clares, molt crues, contra la riquesa... y tu ets un cristià, un home de la nova llei.

Pero tu sabs ó creus saber qui son, al cap-de-vall, aitals alusions: imatges... Pures imatges.

S'ha de reconèixer, però, que son imatges molt vives, les imatges del teu Evangeli.

Una plana d'un diari —sobretot si és un diari espanyol —sembla que fa de més bon llegir. No obstant, és el diari que't transmet un dia la resposta-imatge dels treballadors a un home ric: «Nosaltres preguem al senyor baró de Hirsch, contestaren un dia les «Trades Unions» a aquest potentat, que'ns vulgui deslliurar de la seva Caritat». —Aixís: per tot agraïment. Y penses que tu podries trobar algun dia en aquest cas... T'obceques, y, davant de l'ingratitude humana, renunciés a tota Caritat.

Pero no. Renunciar a la Caritat per tu, és com renunciar a l'honor d'una creu ó al títol de comte. Fora curiós, no obstant, que'ls homes rebutgessin les almoïnes!

Y és el cas que les rebutgen. Sí; vetaquí la teva verdadera situació! Els més prudents adoren, veneren la Caritat com a una de les virtuts més amables; però tots, fins els més prudents, volen que la Caritat sigui fundada en la justícia. Y neguen que tu, l'home de la Caritat, siguis l'home de la Justícia.

Neguen que tu, quan fas un negoci, quan fomentes una fabricació, quan fas treballar a la gent, tinguis dret a dir que mantens, ab el teu capital, als homes. Neguen que el salari que de tu reben sigui motiu d'agraïment.

T'impossibiliten les bones accions en prò de beneficència, en prò de les escoles, en prò dels hospitals. Diuen que tot aixó va contra alguns símptomes del mal, però no contra la causa de la malaltia.

Y aixís comprometen la teva independència, la teva acció, car han arribat a dir, cínicament, que «volen morir abans que suportar la vida», la preciosa vida, que tu trobes tant bella y que algunes vegades cantes!

El cercle acusador, per altra part, està documentat perfectament com el més positiu dels positivistes: y'ls seus documents de carn y ossos, son les criatures marcides pel treball, els vells prematurs y les mans sense feina!

Y fins hi ha algún insolent que s'atreveix a comparar aquests documents ab les «imatges» —sabs? — ab les imatges de l'Evangeli!...

DR. DIEGO RUIZ

don Emilià Iglesias. Aquell mateix diputat que com tots els que deuen la seva acta als restes del caciquisme a Catalunya, va intervenir en el debat Ferrer, dugué la veu de aquest caciquisme que en general s'aprofita de les conseqüències que en la política catalana tingueren els fets de la revolta de Juliol de 1909. Y aquest aspecte originat en l'intervenció del caciquisme en el debat Ferrer cal remarcarlo, perquè precisament la nota conservadora y de defensa de les institucions que en nom d'aquell caciquisme va donar en el Congrés el senyor Sagnier constituí un sarcasme per aquelles plataformes electorals que usà ab tota frescura el diputat caciquista per Arenys de Mar. Poc menys que com a defensor dels actors de la revolta de Juliol va presentar-se en aquest districte'l senyor Sagnier, y en tots els altres districtes de Catalunya'ls seus digníssims companys que com ell disputaren l'elecció a altres candidats. Que aixís ocorregué en la darrera elecció legislativa no li cab a ningú cap dubte. Lo que's feia necessari era dirho pera posar de manifest aquesta tàctica que'ls caciquistes han seguit a Catalunya, augmentant la llarga corrua de fets y més fets que, donant bofetades a aquella única concepció de l'ètica política, constitueix alhora un absolut despreci a les ansies del poble que ab massa resignació s'és fet víctima propiciatòria d'unces burles d'aquest caràcter. El nostre poble no's demostrarà pas lo prou masell pera tolerar-les en vegent fins a l'evidència, després del debat Ferrer, que'ls que se n'han endut les ventatges materials d'aquelles jornades de revolta, ó que al menys han intentat conseqüir-les, han sigut a Catalunya en Lerroux y'l caciquisme, representat aquest pel diputat per Arenys de Mar.

UNA VERGONYA

La Diputació Provincial se constituirà en idèntica forma a la d'aquests dos anys darrers, y aixó es una vergonya com ho fou ahir.

La Diputació de la província de Barcelona que està integrada per una majoria catalanista y per tres minories, més que anticatalanistes, anticatalanes, se constitueix ab la distribució dels càrrecs directius, anomenat en argot polític «cartipas provincial», en una forma que deuria fer pujar els colors de la vergonya a la cara de tots els catalanistes que ho consenten. Perquè donar la vispresidència a un caciquista y a més el fet de que un catalanista obtingui la presidència, mercès als vots dels companys del que es elegit vispresident, en una Corporació que com hem dit hi son en absoluta majoria'ls catalanistes, ab franquesa, creiem que son motius sobers pera aquell avergonyiment de tots els catalanistes que ho presencien y que s'ho miren ab un estoïcisme digne d'un poble que no senti ansies de llibertat y anhels de dignificació nacionalista. La culpa la tenen els catalanistes de la Lliga y'ls catalanistes de l'U. F. N. R. Uns y altres donen al poble de Catalunya aquest tristíssim espectacle, que és una ignominiosa vergonya pera les nostres aspiracions y una befa als nostres sentiments.

Els caciquistes manaran altra vegada a la Diputació essent els menys, però'ls més com a enemics de la nostra patria.

El banquet a «La Publicidad»

En una prova de fervent afecte a la catalana feina periodística que ve sent *La Publicidad*, ens creguerem en el cas de no mancarhi, y aixís uns companys dels que fem *METRALLA* assistírem al banquet que en obsequi de don Emili Junoy y dels seus companys de redacció va tindre lloc en la nit del dissabte passat.

Nosaltres, que volem tenir l'orgull de haver sigut els primers en aquesta obra de fonda catalanitat que se'n diu «unió catalana» en totes aquelles circumstàncies que ho imposin els nostres deures de catalans, sentim en mitg de totes les amargors perquè havem passat, la grossa satisfacció de veure coincides les nostres aspiracions en aquesta modalitat del pensament catalanista ab les dels «darrers solidaris de Catalunya».

A aquesta gamma nosaltres hi duem la tradició de catalanistes que's confon ab la honradament democràtica dels vells republicans catalans.

Aquesta nota no tindria'ls caràcters de tal si'ns endinsséssim en les consideracions que surten y brollen de la ploma al redactar-la. D'altra banda en una prova d'afecte y de compenetració tampoc hi son possibles altres comentaris que aquells únics que avalen aquells sentiments, y clarament que ells diuen prou bé en quina mida reitem als companys que redacten *La Publicidad* l'apreci y estima que la seva tasca mereix als metral·lares.

¡MOLT BEN DIT!

En les planes d'*El Diluvio* hi ha aparegut un article avalat pel nom d'un cultísim cronista, de l'Angel Guerra, titulat «Reivindicación nacionalista». En aquest article hi hem vist els catalanistes una bella nota de sinceritat y de noblesa. A n'ell vagin les nostres cordialíssimes felicitacions.

Ab gust reproduïm els següents fragments:

Bajo todos los aspectos Cataluña es superior a Irlanda y a Bohemia. Hay en la comarca catalana mayor riqueza y una más extensa e intensa cultura. Irlanda es pobre y la tierra en su mayor parte aún está sujeta a los *landlords*. Bohemia es miseria; las pocas industrias que la hacen vivir están en manos de capitalistas de raza germánica. Y, sin embargo, Irlanda y Bohemia no sólo se han rebelado, sino que se van imponiendo. ¿Qué fuerza les da el triunfo? Pues sólo el sentimiento nacionalista, la fe patriótica. Los emigrantes irlandeses, lejos de la nativa tierra, desde los tiempos de Parnell hasta la hora presente, en que dirige el movimiento nacionalista Redmond, son los que mantienen el fuego sagrado, acaso más con su entusiasmo que con su dinero. Igual acontece en Bohemia. Se ha creado allí una burguesía con pocos medios económicos y con una no muy larga cultura; pero con un patriotismo a toda prueba que se ha propuesto recabar por entero el reconocimiento de la nacionalidad teheque sin reparar en sacrificios y, si llegara el caso, en heroicidades las más supremas.

¿Es que en Cataluña falta ese espíritu? No, pero por estar divididas las fuerzas, sin un ideal común que a todos obligue, el esfuerzo conquistador, que estuvo a dos pasos del triunfo, desmayó estérilmente.

LA NOVA BATALLA

A Barcelona la vida s'ha fet gaire bé impossible. Nivellar el pressupost familiar és un problema gaire bé insoluble, no tant sols pera la gent obrera, sinó pera la gran majoria que ha de viure del jornal que guanya. En menys de deu anys el preu de la vida ha pujat de més del 50 per 100, y en cambi, la majoria dels jornals, sobretot en la nombrosa classe del proletariat d'escriptori, ó bé no s'han mogut ó han pujat en una quantitat irrisoria.

Una família de cinc individus, que tingui de viure del treball del marit y pujar als fills, encare que la dona ajudi ab els guanys d'una petita indústria casolana a augmentar el pressupost familiar, té treballs a poder menjar sense endeutarse. El dolorós resultat n'és una alimentació deficient y la terrible contribució de vides humanes a tota mena de malalties per la poca resistència que'ls ofereix el nostre organisme a conseqüència d'aquest forsat dejuni sistemàtic.

Y en aquestes condicions venen els lerrouxistes y augmenten l'impost de consums y'ls arbitris adicionats en 3.287.000 pessetes! És un veritable crim de lesa humani-

Després del debat Ferrer

Els caciquistes de Catalunya

Finit el debat Ferrer, hi ha encare a recullir la nota que en ell van donarhi els diputats caciquistes per Catalunya. Anem a ferho.

Tots ells han parlat en el debat Ferrer per boca d'un, del de menys condicions, del

que ho és per Arenys de Mar, si no anem equivocats. Va ésser una intervenció com aquell que diu de compromís. Diem aixó perquè recordem que en la primera ocasió que al Congrés espanyol va debatre el procés general dels fets de Juliol de 1909, aquest mateix diputat que pertany, no sabem per què, a una col·lectivitat determinada, defugí la defensa de la mateixa dels atacs que a n'ella s'inferiren per boca de

tat y de lesa ciutadania que van á cometre aquesta gent. Se tracta d'un veritable impost de fam. Aquests milions de pessetes, es del ventrell dels barcelonins que volen pèndrels. Y aquesta disbauixa de milions florirà en anemies y tuberculosis, en tota la flòra patològica, producte d'un empobriement de l'organisme, demunt els habitants de Barcelona.

Per humanitat y per civisme, per la fortalesa de les noves generacions, per l'avenir de la rassa, s'ha de combatre á sang y á foc el projecte descabellat d'aquesta gent que afamaria'l nostre poble si s'aprobava.

(D'«El Poble Català»).

El catalanisme d'en Bertran y Musitu

Diemho clar, es á n'aquest diputat regionalista á qui's referia una nota apareguda á METRALLA unes setmanes endarrera dubtant del catalanisme que diu professar el diputat per Vilanova y Geltrú.

Allavors deiem que fins que nosaltres no'ns poguessim convèncer personalment del poc catalanisme del senyor Bertran y Musitu, no creuríem les versions que ab tanta insistència arribaven fins á nosaltres.

L'escena á que aludíem setmanes endarrera com á presenciada per nosaltres mateixos, ha fet que no'ns extranyessim de que un d'aquests dies llegíssim en confreres locals una dolorosa nova pera'l propi senyor Bertran, redactada en altra llengua que no la nostra y que precisament no constitueix cap execució de catalanista á qui d'ella's serveix y l'usa en l'intimitat de la familia tot baixant ab aquesta d'un luxós auto en la plasseta del Tibidabo, y de la mateixa llengua també's serveix en l'expressió de sentiments tant dolorosíssims com ho son per un pare'l veure morirseli un fill.

¿Está prou clar?

El senyor Bertran y Musitu será un bon y excelent diputat per Vilanova y Geltrú, potser tant com pugui esserho don Joaquim Sagnier per Arenys de Mar, que també com á fill de Catalunya usa fins en lo més íntim la parla castellana ab gens d'escandol per part dels catalanistes que ho saben.

El senyor Bertran té la paraula. En la seva má está que en altra ocasió li diguem en castellá, si ho prefereix.

¿Qué pot esperarne Catalunya d'aquesta mena de catalans?

Doncs lo que s'ha de fer per tots els pobles de la nostra terra ahont hi ha ignorants y analfabets que, com hem dit, per desgracia son molts, es instruirlos y educarlos á la catalana; els catalanistes que hi hagi en cada poble ferlos compendre'ls drets y devers de tot ciutadá, infiltrant dintre'ls seus cors l'amor á Catalunya y á tot lo catalá; en una paraula, mirar de convertirlos en veritaders catalanistes, ja que sols aixís se mirarien ab veritable interés la qüestió de les administracions municipals, y essent el catalanisme una doctrina d'amor, s'apartarien ab fàstic dels que sols prediquen l'odi entre germans, y al venir eleccions municipals, portarien als Municipis á homes que, enlloc de barallarse, dedicarien tots els seus esforços al benestar dels pobles á ells confiats, y allavors podriem dir que en veritat seriem dignes de fruit de l'autonomia, perquè ja sabriem governarnos nosaltres mateixos.

JOSEP RAURELL

Centelles, Abril de 1911.

ALS ÁCRATES

Avui es bon xic difícil ser patriota. El fanatisme dels símbols desapareix y la patria devé casual y més que tot convencional.

Els trens passant, xiulen á les fronteres. Hi ha barreja de rasses. Hi ha comunions internacionals d'idees.

Fluctúa pels aires, per demunt de les fronteres, una nova *patria*, forta y lliure com cap: terra d'amor mundial; patria del saber dels homes.

Peró ¿aquesta patria destrueix als individus? No. Mai.

Els aferma, 'ls humanisa, 'ls alleta de amor al món, d'amor á la natura, d'amor á la vida!

Veusaquí, doncs, demostrada l'equivocació de certs ácrates que, embadalits follament pel meravellós preny de l'edat moderna, creuen que'l fill—la patria ideal—es un guerrier ferrat de punta en blanc que ha d'esbossinar les patries positives que natura va donar als homes.

Si existeix l'individu, existeix la patria.

Les patries naturals no son pas una colecció de banderes, d'escuts, d'histories, no!... Les patries naturals son distints formiguers de persones que pensen bé y pensen mal, que treballen y fan el dropo, que s'estimen y s'apunyeguen, que s'ajuden y s'exploten. Cada patria natural, considerada fredament, es un lloc de fermentació, mitg horta y mitg femer, ahont germinen llevors de bonesa y llevors de crim per un igual. Aixís naixem els homes.

Y'l baf de cada terra en fermentació constant, forma l'ambient. Boira de prejudicis. Ressor de lluita. Fàstic de podrimen. Crits de dolor. Defalliments de miseria. Badalls de fam. Rots d'abundancia. Tot aixó es l'ambient que enrotlla á l'home.

Aixís devenim individus.

Cal que ho pensin els ácrates.

Si l'individu devé generós y somnia y forja un món expléndit per demá, necessita'l concurs de tots els nuclis de vida, de tots els llocs de fermentació, perquè solament les patries naturals poden fer ferma, viva y durable la seva obra. Son l'eterna matriu dels fills cerebrals dels homes.

La magnífica patria del somni, si es patria viva, mai pot ser fossar de les altres patries. Será'l nou món de les patries naturals devingudes perfectes, més no uniformes, ja que Natura's complau en ser una y infinita.

Y aixís també será infinit y per sempre el nombre de patries com Catalunya, encare que'l món ideal sigui un sol.

Per tant, el patriotisme modern, es mil vegades més complexe que'l patriotisme de ahir. No son la bandera, ni l'escut, ni'l militarisme, 'ls elements patriotes d'avui, com ho eren ahir. Tot aixó era molt fàcil y flamant.

Avui'l veritable patriotisme es enaltir cada hu son lloc nadiu fentlo progressar ab l'amor y la ciencia humanes, perquè'l món del pervindre sigui meravellós en totes y cada una de les seves parts.

ESPATEC

Festa nacional catalana

El nostre confrare *Renaixement* ha tingut la bella y patriótica idea de convocar á les entitats y periódics catalanistes d'aques-

ta ciutat, pera procurar la restauració de la festa nacional catalana, en mala hora abandonada aquests darrers anys.

En aquesta época de desorientacions y lluites entre dretes y esquerres, de catalanismes pàlits, d'orientacions dubtoses, trobem molt encertada la noble idea del nostre confrare puig creiem que es arribada la hora de que'ls nacionalistes que hem servat sempre'ls principis del Catalanisme integral fem sentir la nostra veu sincera y noble enfront de les cobardies dels uns y les hipocresies dels altres.

Es necessari, es imprescindible per la dignitat de Catalunya que'l Catalanisme veritable aixequi sa veu disconforme ab la actual política catalana per l'acció pertorbadora y descatalanisadora que representa.

Encare que no sigui més que pera confirmar la visió profética d'en Cambó, quan deia que hi ha una joventut que no creurá mai als polítics de Madrid y acabarà per desenganyarse dels actuals de Catalunya.

Com estava convocada, hi hagué l'anunciada reunió de periódics y entitats catalanistes del plá de Barcelona á la redacció del confrare catalanista *Renaixement* el dijous de la setmana passada. Ab entusiasme's recullí per tots els reunits l'iniciativa tant catalanista y tant oportuna d'aquell volgut confrare, y's nomená una Comissió pera dur á terme la restauració de la patriótica festa quin motiu allí'ls aplegava. Enguany, doncs, celebrarem la nostra festa, que es la festa de Catalunya. A n'ella devem tots portarhi no ja'ls nostres entusiasmes, sinó les energies, y tot pera que ella sigui demostració palesa de que ho es ben bé la festa de la nostra patria.

METRALLA per les comarques

BALAGUER.—El Centre Nacionalista Catalá ha publicat la següent

PROTESTA

La Comissió provincial á l'informar desfavorablement el recurs interposat contra la suspensió d'un acort d'aquest Ajuntament, decretat per l'alcalde interí don Josep María Vila, ns obliga á formular la nostra més

Faltats d'instrucció

¿Quin endarreriment més llastimós s'observa encare en molts pobles de Catalunya en lo tocant a instrucció y educació!

¿Qué pot esperar-se d'un poble que demostra la seva falta de civisme en lo referent á l'administració dels seus interessos, dient que assisteix a les sessions de l'Ajuntament per 'ell elegit, sols pera presenciar com els regidors se barallen y's treuen els drapets al sol, y que quan no's disputen y s'ocupen sols de les qüestions municipals ja's troben sense públic en la sala de sessions?

Doncs aixó passa en alguns pobles, y naturalment, tots els analfabets, tots els ignorants, que desgraciadament abunden molt, son els que fan acte de presència en les sessions municipals el dia que's pensen que hi ha d'haver soroll entre'ls regidors. Si la sessió transcorre tranquil·lament despatxant-se'ls assumptes de la població sense disputes, á molts hem sentit al sortir que diuen: ¡quina sessió més ensopidal, si ho fan aixís ja no venim més; essent aixís que en aquella sessió es la en que s'ha fet més feina.

¿No es tot aixó una mostra ben clara de lo que hem dit al comensament, ó sigui de l'endarreriment en que's troben referent á instrucció y educació?

¿Qué pot intentarse ab gent aixís, si abans no se'ls instrueix y educa un xic?

Barcelona es en España el único punto que se pamos haya tenido cátedra de Arquitectura Naval, aplicada á la construcción de los buques mercantes. Abrióla al público la Junta de Comercio en 1828, bajo la dirección del acreditado constructor catalan D. José Arévalo, y dejó de formar parte de las escuelas industriales en el arreglo de 1850, por hallarse vacante desde 1845. Débese á la iniciativa de uno de sus discípulos, que es D. Juan Monjo y Pons, el haberse incluido dicha enseñanza en la nueva ley de Instrucción pública. En setiembre de 1857 y en Barcelona publicó el referido Sr. Monjo la primera obra original de este género que poseemos, cuyo mérito ha reconocido el gobierno, señalándola como texto para las cinco escuelas del ramo que segun la citada ley, debe haber en Barcelona, Cartagena, Cadiz, Coruña y Santander. De esa cátedra han salido grandes constructores, que no son los que menos han contribuido á que haya ese astillero, cuyos trabajos hacen cada dia mas extenso el comercio marítimo de Cataluña.

En el año 1855 Barcelona sola exportó por valor de más de cuatrocientos millones de reales, cuya cantidad constituye la cuarta parte del comercio total de España.

En medio del asombroso movimiento que en la industria y en el comercio se observa en Cataluña, no se ha quedado rezagada en cosa alguna de las que constituyen la grandezza de un pueblo. Progresa en las ciencias, en las letras, en las bellas artes, en toda clase de instituciones; y sus hijos no solo ocupan en toda ella las cátedras que derraman el saber en todos los ramos, sino que en competencia con

los hijos de otras provincias y sujetos al juicio de personas que no podian tener hácia ellos las simpatías de provincialismo, han alcanzado mas de un triunfo; y ninguno ha dejado de sustentar en su alto puesto el pabellon de la patria. Algunos de ellos ejercen el profesorado en otras escuelas, y su reputación en ellas ha sancionado la justicia con que se les declaró vencedores en la lid en que compitieron para alcanzar la cátedra que hoy desempeñan.

Y á propósito de letras nos ocurre añadir algunas palabras, que juzgamos no serán calificadas de ociosas. Dícese generalmente en España que los catalanes no saben la lengua castellana, que la hablan y escriben mal, conociéndose siempre al leer sus obras, que son catalanes. Muchas veces hemos leído en periódicos críticas harto amargas acerca de esto, y cumple á nuestro amor á los escritores compatriotas vindicarlos hasta donde sea factible. Desde luego no tenemos reparo en asegurar que los puristas en Castilla misma son escasísimos, de lo cual ofrecen un diario testimonio los escritos que en todas partes se publican.

Y no nos admira esto, porque el estudio de la lengua francesa y la continua lectura de libros franceses malean lentamente la genuína habla castellana, y casi sin sentirlo, se van adoptando palabras y modismos, que sin sentirlo tampoco se deslizan de la pluma del que escribe. Este, que es achaque general, alcanza en la parte correspondiente á los catalanes; por tanto no es justo echar en cara á estos solos un defecto que es comun en España, en donde ha pasado á ser cosa peregrina oír un discurso ó

energica protesta, que hem de fer pública, pera que tothom sàpiga d'una vegada pera sempre que no's juga impunement ab la voluntat sobirana dels ciutadans d'aquest districte.

Com a representants de la política nova que vol desarrelar pera sempre'ls pasteigs y infamies de la política caciquista que havia arruïnat y envilit, moral y materialment a n'aquesta comarca; com a convensuts autonomistes que lluiten pera conseguir que nostra idolatrada Catalunya frueixi d'una plena autonomia; hem de protestar de que la Comissió provincial ampari y justifiqui l'acte de l'alcalde de Balaguer, que constitueix un atac a l'autonomia municipal, que nosaltres considerem imprescindible, pera que'ls Municipis puguin complir sense traves els fins que la naturalesa y la llei els tenen assignats.

Peró si la conducta de la Comissió provincial mereix les nostres justificades censures, més que a ningú, a qui hem de recriminar y censurar es al vispresident de la mateixa, el qui pel fet de pertanyer a un partit autonomista no devia consentir que's discutís y s'aprové un acort tant trascendental pera la vida del Municipi, hont ell viu, sense la presència de l'únic lligítim representant del districte de Balaguer, el nostre respectable amic don Manuel Verni, el qui no podia per motius de salut ocupar el seu lloc, desde'l qual hauria defensat els interessos de aquest Municipi, que tan perjudicats ne sortiran, si prospera'l criteri de la Comissió provincial.

Aquest procedir del vispresident de la Comissió provincial, l'incapacita pera ocupar cap càrrec, desde hont pugui d'aquí endavant perjudicar y malferir els interessos d'aquest districte.

Nosaltres entreguem a la sanció dels diputats provincials autonomistes la conducta del vispresident de la Comissió provincial y sàpiguem els autonomistes d'aquest districte que tal contratemps servira d'impulsu poderós pera que continuem ab més coratge que mai la lluita empresa pera arrebatjar al caciquisme'l darrer baluart desde ahont se defensa desesperadament arruïnant y malmetent cada dia més l'hisenda municipal de aquesta desgraciada ciutat.

Balaguer, 22 d'Abril de 1911.

La Junta Directiva del Centre Nacionalista Català: *Enric Tarragona, Ventura Anguerri, F. Xavier Rubies, Emili Vilarasan, Antoni Rabarté.*

Els regidors: *Josep Cabecerán, Jaume Baldillou, Pere Galiano, Camil Cava.*

(Segueixen les firmes en número de més de noranta).

El dimars els regidors lerrouxistes Domech y Morales varen propinar-se unes quantes mormes dintre la Casa de la Ciutat.

Es un bon profeta en Serrallera. Va anunciar que'l ball de moda seria'l vals de les bofetades y la cosa ja está en dansa.

Puede el baile continuar.

A una edat tendreta ha mort d'anemia l'organillo lerrouxista que's publicava a Sant Feliu de Llobregat «y su comarca» com s'anomenava pretenciosament.

República Social se deia aquesta infelissota publicació lerrouxista que, ab tot y tants fums com tenia, ja ab el títol, sols podia acullir en les seves planes de sabiendo incontables llaunes del senyor Antic.

Y ja está fet l'elogi.

Señale leve la tierra. No ho dirán aixís els seus inglesos.

El leader de la minoria lerrouxista a la Diputació Provincial será en Valenti y Camp. Aquest filosof de secà podrà cantar en la primera sessió alló:

*Buenas noches señores
yo soy Parejo;
del pelotón de los torpes
el más inepto.*

Papitu que confessa les propies reliscades, a veure si retraienthi dues en un mateix solt, aparegudes en el seu darrer número, va a rectificar desseguida y a cantar la consegüent palinodia.

Diu en un solt Enric al Sagnier, que es diputat per Arenys. Sàpiga *Papitu* que'l gran y eloqüent estatista espanyol s'anomena *Joaquín*. Segonament, *Papitu* no ignorará, y aquí de la seva ignocenta reliscada que'l molt alt senyor Sagnier (don Joaquim) se sent donjoanesc (sic) sols ab dames de la més elevada alcurnia y de la «más egregia estirpe». El propi interessat, sempre que li ve a tom, ho diu als quatre vents: soc correspost per una alta senyora, molt alta... tireu amunt, nois de *Papitu*, genteneu?... Naturalment, que aixó sols es capàs de créuresho ell.

De modo y manera, nois de *Papitu*, que a dir la propia reliscada, ó les propies en un mateix solt agrupades.

L'amo dels lerrouxeros ha declarat que ell no s'oposará a l'acció guerrera al Marroc si'l Govern la creu convenient.

Ja'l tenen ben disciplinat, ja, en Canalejas y en Romanones.

El partit titulat «Unión Republicana Nacional», que no es altra cosa que una jugada ignocentona d'en Sol y Ortega, ha sollicitat l'ingrés a la conjunció republicana-socialista.

Per arribar a n'aixó va promoure tant de bullit en l'assamblea republicanana l'exilustre fill de Reus?

En Sol y Ortega, rancuniós y venjatiu com sempre, a ben segur que ab l'acort que ha pres el seu partit persegueix una finalitat que, com sempre, no será en profit de la causa republicana.

Molta por deurá fer a la conjunció republicana-socialista quan els Romanones han manat a n'en Sol y Ortega que ingresés en dita conjunció. Es y será sempre un destorb pera l'adveniment de la República l'exsenador per Guadalajara.

Molt *ojol*, molt *ojol*, senyors conjuncionistes.

El senyor Tayodoro Baró, director del *Brusi*, troba dolenta la darrera creació del gran Guimerá «La Reina Jove».

Es lo que faltava pera acabar d'arrodonir l'èxit inmens obtingut per en Guimerá.

Segons contenen les cròniques, el marqués de Mariano, d'acort ab el quete de la *Colla de la Jana* en Lladó y Valles, han fet tractes a l'empresa del moribond *Liberal* «en Barcelona» pera comprarli la propietat y convertirlo en diari francament canalejista. En Lladó y Valles es capàs d'aixó y molt més; abans era republicà federal, després fou acèrrim solidari; però vegent que en el camp solidari era massa conegut, se feu antisolidari, y per fi, deixant d'esser republicà, s'ha fet lerrouxista, y seguint la pendent, are tira cap al canalejisme.

Y visca la barra y la conseqüència. No'ns extranyem que un tipo aixís sigui un semideu dins el camp lerrouxista.

Y are dos mots a *El Liberal*.

A plegar el ram haviés d'arribar; t'ho teniem profetisat; en aquesta terra'ls delators no hi tenen vida.

Are podreu fervos descaradament lerrouxistes; teniu mèrits per entrarhi ab tots els honors.

Heu sigut delators de gent honrada. ¡Pobre Manau!

Aquell intel·lectual de pá sucut ab oli, el Cristófol Litran, publica un article en *El Progreso* ahont exposa un projecte de cavalcada la mar de cursi y ridícula y sobre tot nova, molt nova.

Quina inventiva! Figureuvos que vol un carro ab un ou ben gros; després un altre carromato simbolisant el treball, cuya obra realitzarian a maravilla nuestros artistas. ¡Nuestros artistas! ¿Es que dins el lerrouxisme n'hi ha algún d'artista?

Després les *damas rojas*, aquelles que l'Emiliano diu que son una cosa ridícula, aniran demanant caritat; y encare després una carabela tripulada per l'etigie d'en Le

rroux; y... coros, plebe, murgues, banderes y pendons, molts pendons.

La marxa l'obrirán los batidores del partido montats a cavall y disfressats ab trajos de l'epoca de la revolució francesa.

Tot aixó tant nou y tant artistic s'ha de fer a la vigilia de Sant Joan, perquè en Litran diu que es una de las más ruidosas en este país, en el que aún perdura la influencia árabe y tan dispuestos ESTAMOS a CORRER LA PÓLVORA.

Aixó vosaltres, senyor cursi, aixó vosaltres; però no nosaltres, els catalans.

En Lerroux, no atrevintse a venir a Barcelona a posar pau al seu galliner, ens fa saber que ha marxat cap a Melilla y cap a Ceuta.

Are vas per bon camí...

ALS CORRESPONSALS

Reiterem als nostres paqueters forans la necessitat de que ens fassin efectives les liquidacions respectives y que comprenen del número 11 al 25 inclusiu d'aquest periòdic.

Una aclaració devém donar als mateixos, que es la de ferlos hi avinent que a causa de haver curtejat la tirada del número darrer no poguerem servirlos el paquet acostumat, y que pera atendre a tothom tinguerem que rebaixar alguns paquets.

Que'ls consti a tots que al seu compte els carreguem lo enviat.

Convindria que tots els paqueters ens enviessin nota exacta del número de exemplars que necessitan, al objecte de fixar el tiratge d'aquesta publicació que tot ho pot fer menys llensar diners.

En el Colegi de Metges de nostra ciutat el dijous de la setmana passada'l Dr. Xercavins (D. Francesc) doná una conferencia desenrotllant el tema «Nerviosisme social».

Citant diferents tipus clínics de malalties socials s'extengué'l Dr. Xercavins sobre un, que denominá com a «Neurastenia social», fent referencia a la massa neutre que digué sofreix un estat neurasténic y fins hipocondriac perquè la considera desenganyada de la política.

A Catalunya, digué, s'lográ atraure aquesta massa neutre; més la mala fé y les conveniencies personals dels que's diuen redemptors de Catalunya feren que fracasés el moviment de Solidaritat, que califica del més gran y salvador que mai s'hagi vist.

En un tot conformes ab el criteri del Dr. Xercavins, unim el nostre aplauso als que li tributaren els nombrosos assistents a l'acte.

En el nostre número passat sortí en la secció de *Metralades* un solt mortificant pel senyor Pere Corominas y pel redactor dels «Ecos» d'*El Poble*. Doncs bé; consti que sortí contra la voluntat de tota la redacció y sense que aquesta ho pogués evitar per estar ja casi llesta tota la tirada quan ens n'adonàrem.

Si'l redactor encarregat de corretgir les proves hagués pogut complir la seva misió com les demés setmanes, el solt de referencia no hauria sortit. Per aquest motiu també'ns han de perdonar els nostres llegidors les errades que en la quarta plana s'hi observen.

Valgui aquesta aclaració com a satisfacció a *El Poble Català* y al senyor Corominas ab l'activitat del qual hi creiem tant sincerament com ab l'il·lustració del redactor dels «Ecos».

CORRESPONDENCIA

M. P. y G. — Anirá arreglat la setmana que ve. Mercés per tot.

M. G. — Fassi quelcom en prosa; tenim la creença de que ho farà bé.

A. C. — No'ns agrada prou.

J. R. — Ja veurém si podem aprofitarho. (Queden cartes pera contestar).

Imp. ABADAL-Tallers, 18, Barcelona.

leer un escrito que sea de raza pura. Y esto no solo es cierto tratándose de la mosquetería de los literatos, que a red barredera recojen todas las voces francesas que les parecen bien, a fin de mechar con ellas sus escritos, sino que lo es así mismo tratándose de los próceres en literatura, que en algun tiempo fueron puristas, y hoy se han contagiado de un modo lastimoso.

Si en vez de justificarnos pensásemos acusar, probaríamos todo esto; mas hoy nos limitaremos a decir que si en algun punto de España es justo perdonar tales pecados a los escritores y oradores, ese punto es Cataluña, y que en nosotros hablar y escribir medianamente el castellano equivale a ser un hijo de Castilla un purista sin tacha.

Nuestra lengua nativa es la catalana, es la primera que aprendemos, es la única de que hacemos uso hasta que nos mandan a la escuela, y desde ese punto, si en algunas horas del día hablamos, leemos y escribimos en castellano, en las restantes hacemos todo eso en catalan. En catalan hablamos en familia, en catalan las diversiones, en catalan ventilamos todas nuestras cuestiones, en catalan tratamos todos nuestros negocios, rezamos en catalan, y sobre todo en catalan pensamos, y al hablar ó escribir en castellano ejecutamos siempre el improbo y arriesgadísimo trabajo de ir traduciendo en una lengua lo que hemos pensado en otra.

Añádese a esto las dos circunstancias de ser la lengua castellana muy difícil y de tener poquísima analogía con la catalana, la cual está mucho mas en contacto con la francesa y más todavía con la italiana.

y magnífica que hay en España, y para cuya construcción y mantenimiento no han venido recursos de fuera Cataluña. En la misma hay entre otras cosas notables la escuela de niños y niñas mas numerosa y mas barata de toda España, y casi sin temor de ser contradichos podemos asegurar que de toda Europa.

En todos los ramos del comercio y de la industria nos parece que sin incurrir en la nota de espíritu de provincialismo, y sin ofensa de nadie, puede asegurarse que Barcelona es el primer pueblo de España. Su crecida población, su calidad de puerto de mar, sus continuas relaciones con América, donde los catalanes tienen una vasta contratación, la antigüedad y el arraigo de su industria, el carácter laborioso, activo y emprendedor de sus hijos, y los cuantiosos capitales que el concurso de estas circunstancias han hacinado y derraman cotidianamente en Barcelona, deben dar por necesario resultado que este pueblo, con cuyos elementos de prosperidad no cuenta ningun otro de España, sea el primero en la industria y en el comercio.

En cuanto a la navegación casi puede decirse que no es dable reducir a números los buques de todo porte que posee Cataluña; y el dilatado astillero con que cuenta desde Barcelona hasta el Cabo de Creus es un perenne taller de construcción, que anualmente arroja al agua un considerable número de barcos. Aunque tengamos que separarnos del orden cronológico que hasta ahora hemos seguido, no queremos omitir otra noticia que ignorábamos y que nos ha sido comunicada por quien estima mucho las glorias de nuestra patria.